

Programma Drugs & Alcohol

Winst op
talentontwikkeling,
veiligheid
en gezondheid

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Programma Drugs & Alcohol	3
1.2. Het probleem	3
1.3. De doelstelling	4
1.4. De aanpak	4
2. Wat we doen	5
2.1. Wat we doen om gebruik te voorkomen	5
2.1.1. Aanpak gericht op leerlingen in het regulier onderwijs, hun ouders en hun omgeving	5
2.2. Wat we doen aan gebruik onder risicogroepen	6
2.2.1. Aanpak via ROC's	6
2.2.2. Aanpak via speciaal onderwijs	6
2.3. Wat we doen aan gebruiksgelateerd risicogedrag	7
2.3.1. Aanpak uitgaan en geweldsincidenten op specifieke hotspots	7
2.3.2. Aanpak problematisch (in)drinken (thuis/in 'hokken en keten'/in buitenruimte)	8
2.3.3. Aanpak evenementen waar veel jongeren samenkomen	8
2.3.4. Aanpak via sportkantines	9
2.3.5. Aanpak via de Groepsaanpak	9
2.3.6. Aanpak via de thuissituatie (bij risicogezinnen)	9
3. Samenwerking met andere programma's en ander beleid	10
Bijlagen	11
Bijlage 1: Financiën	11
Bijlage 2: Programmamonitor	12

1. Inleiding

1.1. Programma Drugs & Alcohol

Dit programma Drugs & Alcohol richt zich op het terugdringen van de negatieve effecten van drugs- en alcoholgebruik onder jongeren. Het programma draagt bij aan collegeprioriteiten zoals het terugdringen van schooluitval, het terugdringen van geweld en het bevorderen van gezondheid. Het programma vormt de invulling van verslavingspreventie volgens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Met dit programma wordt ook uitvoering gegeven aan de volgende maatregelen uit het Vijfjaren Actie Programma Veiligheid (VJAP) 2010-2014: het ontwikkelen van een Rotterdamse visie op genotmiddelen; het ontwikkelen van een preventief programma middelengebruik met aandacht voor de relatie met overlast, geweld en vernielingen; en het nadrukkelijk investeren op het terugdringen van alcoholmisbruik. Het programma richt zich primair op jongeren tot 23 jaar en hun omgeving.

1.2. Het probleem

De gemeente Rotterdam heeft de afgelopen jaren ingezet op het voorkomen en terugdringen van alcohol- en drugsgebruik. Voor schoolgaande jeugd onder de 16 jaar op regulier onderwijs lijkt dit gezien de cijfers zijn vruchten af te werpen. Zo roken en drinken deze jongeren minder dan hun leeftijdsgenoten in de rest van het land en ligt het softdrugsgebruik ook iets lager¹.

Met het overgrote deel van de Rotterdamse jeugd gaat het goed, maar onder bepaalde doelgroepen is het gebruik problematisch. Zo weten we uit onderzoek dat het gebruik van zowel alcohol als hard- en softdrugs

op ROC's, op speciaal onderwijs en onder voortijdig schoolverlaters schrikbarend hoog is in vergelijking met het gebruik onder leeftijdsgenoten. Zo heeft 10% van de studenten op Rotterdamse ROC's ooit harddrugs genomen², heeft 46% van de schoolverlaters onder de 18 jaar softdrugs gebruikt³ en ligt landelijk het gebruik van XTC onder leerlingen op het speciaal onderwijs op 18% terwijl dat bij hun leeftijdsgenoten 3% is⁴. Op basis van Rotterdamse gegevens uit het systeem van de Deelgemeentelijke Organisatie Sluitende Aanpak (DOSA) komt een zorgwekkend beeld naar voren: hoewel slechts 1% van alle leerlingen op voortgezet onderwijs naar een REC-4-school (speciaal onderwijs voor kinderen met sociaal-emotionele en/of psychiatrische problematiek) gaat, vormt deze groep 40% van de bij DOSA bekende overlastgevendende probleemgebruikers in hun leeftijdsgroep.

Deze cijfers tonen het beeld van probleemgebruik onder veelal kwetsbare jeugd. Een beeld dat verontrustend is omdat alcohol- en drugsgebruik samenhangt met andere problemen. Jongeren die bijvoorbeeld blowen spijbelen vijf keer zo vaak en maken zich bijna zeven keer vaker schuldig aan probleemgedrag zoals vandalisme, diefstal en ernstige geweldsdelicten.

Omdat Rotterdam prioriteit geeft aan talentontwikkeling, geven vooral de effecten van alcohol- en drugsgebruik op hersenontwikkeling, schoolprestaties, -verzuim en -uitval reden tot zorg. Zo blijkt uit onderzoek dat bij jongeren met een alcoholprobleem minder hersenactiviteit zichtbaar is. Jongeren die veel hoeveelheden per gelegenheid drinken (bingedrinken) presteren slechter in taken die te maken hebben met geheugen, plannen en zelfcontrole⁵. Tevens komt uit onderzoek naar voren dat (overmatig) alcohol- en cannabisgebruik kan leiden tot schooluitval⁶.

¹ Jeugdmonitor Rijnmond, GGD Rotterdam-Rijnmond, 2010

² Onderzoek naar gezondheid en leefstijl van ROC-deelnemers, GGD Rotterdam-Rijnmond, 2010

³ Monitor coffeeshopbeleid Rotterdam, Intraval, 2010

⁴ Preventie van schadelijk alcoholgebruik en drugsgebruik onder jongeren, Trimbos Instituut, 2010

⁵ Hageman, 2010

⁶ Ter Borgt et al., 2009

1.3. De doelstelling

Rotterdam zet in op afname van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren tot 23, met daarin specifieke aandacht voor risicogroepen en risicogebruik onder de jeugd. Voor de maatregelen die we nemen houden we in de program-mamonitor (zie bijlage 2) zicht op de effectiviteit hiervan. Overstijgend komen we tot de volgende doelstelling:

- In 2014 is het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren tot 23 jaar met 10% afgenomen ten opzichte van 2009/2010.

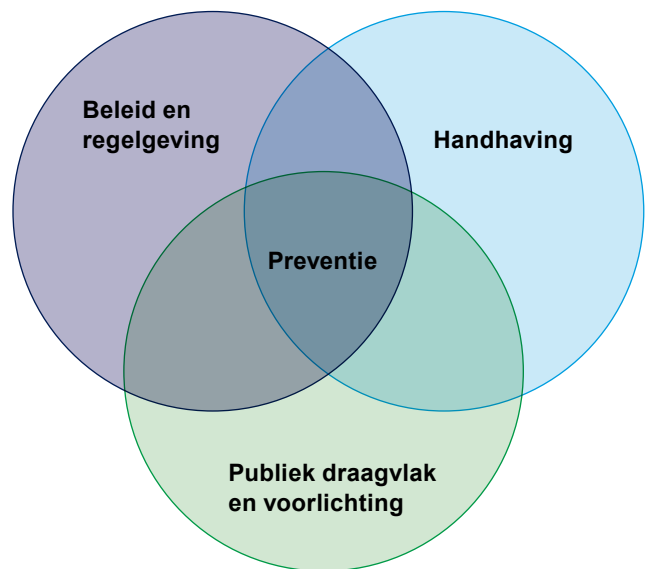
1.4. De aanpak

In Rotterdam richten we ons op verbinding tussen de domeinen school, thuis en vrije tijd. Zo worden ouders in de nieuwe opzet niet alleen betrokken via het onderwijs, maar ook in de sportkantine. En vinden acties gericht op jongeren niet enkel plaats in de schoolbanken, maar ook in hun omgeving: via hun ouders, de vereniging waar ze sporten, het park waar ze rondhangen en de kroeg of club waar ze uitgaan. De ervaring die met de plannen van aanpak Alcohol en Cannabis is opgedaan, de geleerde lessen van de afgelopen jaren, de inzichten uit recent wetenschappelijk onderzoek, best practices uit andere steden en andere landen: ze vormen samen de basis van dit nieuwe beleid, de basis van een inzet die maatschappelijke winst moet sorteren.

Het programma Drugs & Alcohol zorgt voor samenhangende inzet op het gebied van preventie, curatie en repressie. Het hart van de aanpak bestaat uit preventie: het voorkomen van vroeg-, vaak- en veelgebruik en het vroegtijdig aanpakken van risicogebruik en aanverwante problematiek. Dit gebeurt door:

- Grenzen stellen met beleid en regelgeving;
- Grenzen overdragen door het creëren van publiek draagvlak via voorlichting en educatie, het verhogen van normbesef; en
- Grenzen bewaken door te zorgen voor naleving, toezicht en handhaving.

Figuur 1: De drie beleidspijlers van lokaal alcoholbeleid, Reynolds 2003

2. Wat we doen

Om de afname in alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te bewerkstelligen, zetten we in op:

- Het voorkomen van gebruik onder minderjarigen;
- Het terugdringen van gebruik onder risicogroepen;
- Het terugdringen van gebruiksgelateerd risicogedrag.

Hierbij voeren we de Rotterdamse norm. Deze norm is tot stand gekomen in de aanloop naar dit programma. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met verschillende professionals, met ouders en jongeren zelf. Op basis van deze gesprekken, wetenschappelijke inzichten en een onderzoek onder Rotterdammers is de volgende norm geformuleerd:

- Ouders nemen hun verantwoordelijkheid en zien er op toe dat hun minderjarige kinderen geen alcohol en drugs gebruiken;
- Talentontwikkeling gaat niet samen met middelengebruik. Het onderwijs voor minderjarigen is daarom alcohol- en drugsvrij;
- In sportkantines en in het uitgaansgebied wordt niet bovenmatig en niet door minderjarigen gebruikt.

2.1. Wat we doen om gebruik te voorkomen

Hoe vroeger jongeren beginnen met alcohol of drugs, des te groter de schade op latere leeftijd en de kans dat ze verslaafd raken. Daarom is het belangrijk om te voorkomen dat jeugdigen gaan gebruiken of om op z'n minst het gebruik zo lang mogelijk uit te stellen. Om dat te bereiken richten we ons vooral op ouders, via professionals op en buiten school. Uit onderzoek⁷ blijkt namelijk dat kinderen van ouders die duidelijke grenzen stellen, later beginnen met drinken, minder zwaar drinken (ongeacht

hun persoonlijkheid) en minder snel vriendschappen aangaan met drinkende vrienden. Kinderen van ouders die geen grenzen stellen, beginnen juist eerder met drinken. Uit Rotterdams onderzoek⁸ weten we dat jongeren die het vaakst softdrugs gebruiken minder kennis en normbesef hebben dan jeugdigen die niet gebruiken. Daarom is het van belang dat al vroeg grenzen worden gesteld, overgedragen en bewaakt. Dit doen we met de volgende aanpak:

2.1.1. Aanpak gericht op leerlingen in het regulier onderwijs, hun ouders en hun omgeving

In het regulier onderwijs ligt de nadruk op het voorkomen van gebruik. De methode De Gezonde School en Genotmiddelen (DGSG), waarvan de werking is aangetoond⁹ richt zich met dit doel op scholen, ouders en hun kinderen. Het zwaartepunt ligt daarbij op de groepen 7 en 8 van de basisschool en de eerste drie klassen van het voortgezet onderwijs.

Grenzen stellen:

- Scholen die gecertificeerd willen worden voor hun veiligheidsbeleid (het Rotterdamse Veiligheidscertificaat) onderschrijven de Rotterdamse norm en stellen dat drugs en alcohol niet samen gaat met onderwijs en talentontwikkeling. In dit beleid is vastgelegd wat scholen doen als regels overtreden worden en gebruik wordt gesignaleerd;
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) geeft ouders gerichte opvoedinformatie over het tegengaan van middelengebruik. Zo weten ouders dat ze grenzen moeten stellen en dat het effectief is als ze hun kinderen verbieden te gebruiken.

⁷ Van der Vorst, JCPP 2006; Van der Vorst, Addiction 2007; Engels et al. 2007

⁸ Monitor coffeeshopbeleid Rotterdam, Intraval, 2010

⁹ Jonkers et al. 1999; Cuypers et al. 2002

Grenzen overdragen:

- Op scholen die met de methode DGSG aan de slag gaan, wordt door middel van E-learning lesgegeven in de klas over de gevolgen van gebruik. Op basisonderwijs ligt de nadruk niet op de middelen, maar op weerbaarheid en omgaan met groepsdruk. Daarmee worden kinderen voorbereid voor de overgang naar het voortgezet onderwijs;
- Op ouderavonden (voortgezet- en basis onderwijs) en via voorlichtingen in ouderkamers (basisonderwijs) krijgen ouders tips en adviezen over hoe ze erop kunnen toezien dat hun kinderen geen alcohol en drugs gaan gebruiken;
- In een speciaal project dat onderdeel is van DGSG maken ouders op school afspraken met hun kinderen, de mentor en andere ouders zodat de gestelde grenzen breder gelden dan enkel thuis of op school. Ook van dit project, Preventie Alcoholgebruik Scholieren (PAS), is met behulp van onderzoek¹⁰ bewezen dat het succes heeft;
- Tijdens opvoedbijeenkomsten bij ouders thuis wordt voorlichting gegeven over hoe ouders grenzen kunnen stellen en bewaken. Hierbij nodigen ze andere ouders in hun omgeving uit, zodat ze dezelfde grenzen delen;
- Via websites worden ouders, hun kinderen en docenten geïnformeerd over de werking van alcohol en drugs. Via www.ouders.puberenco.nl hebben ouders toegang tot opvoedinformatie en vinden ze tips om gebruik te signaleren en daarover in gesprek te gaan met hun kinderen. Via www.maakjekeus.nl krijgen jongeren informatie over de effecten van gebruik zodat ze het inzicht verwerven om zelf hun grenzen te bepalen.

Grenzen bewaken:

- Docenten en mentoren volgen een training zodat ze eventueel gebruik vroegtijdig kunnen signaleren en weten wie ze moeten inschakelen om jongeren aan de juiste vorm van zorg te helpen. Dit geldt ook voor professionals die vaak met ouders werken, zoals jeugdverpleegkundigen;
- Als er sprake is van gebruik volgt een gesprek met ouders. Ouders, docenten en mentoren kunnen professionele hulp op of buiten de school inschakelen als dit nodig is.

2.2. Wat we doen aan gebruik onder risicogroepen

Het buitensporig gebruik onder veelal kwetsbare jongeren gaan we te lijf met een op maat gemaakte integrale aanpak. Omdat Rotterdam als het bijvoorbeeld gaat om de aanpak op ROC's of op speciaal onderwijs voor de landelijke troepen uitloopt, betekent dit dat we elementen uit de aanpak tijdens de uitrol moeten ontwikkelen. We

meten ook daarom het effect van de aanpak zodat we kunnen zien wat werkt. We kiezen voor een aanpak gericht op risicogroepen en risicosettings om met beperkte middelen het maximale effect te bereiken. De aanpak is gebaseerd op grenzen stellen, grenzen overdragen en grenzen bewaken.

2.2.1. Aanpak via ROC's

Het bovenmatig gebruik van drugs en alcohol onder ROC-studenten pakken we aan vanuit het aanvalsplan Drugs & Alcohol op ROC's (als eerste onderdeel van dit programma apart verschenen). In deze aanpak voeren we de volgende acties uit:

Grenzen stellen:

- In de gedragscode Drugs & Alcohol op en om ROC's stellen Albeda college, Zadkine, politie, Openbaar Ministerie en de gemeente Rotterdam dat drugs- en alcoholgebruik niet samengaat met onderwijs. In de gedragscode zijn afspraken vastgelegd zoals over wat de betrokken partijen doen als een student onder invloed in de klas zit of drugs in z'n bezit heeft;
- ROC's communiceren duidelijk naar hun personeel, de studenten en hun ouders over de regels die gelden en de eventuele sancties die daarop kunnen volgen.

Grenzen overdragen:

- Grenzen worden overgedragen met behulp van interactieve lessen in de klas via E-learning;
- Studenten zijn actief in het voorlichten van hun klasgenoten om zo elkaar op grenzen te wijzen.

Grenzen bewaken:

- ROC's scherp hun repressiemethodiek aan en laten hun veiligheidsbeleid certificeren;
- Docenten, conciërges, zorgcoördinatoren en beveiligers worden getraind om probleemgebruik te signaleren en hulp in te roepen;
- Op de locaties is professionele hulp outreachend actief: gezondheidscoaches GGZ en/of sociaal psychiatrisch verpleegkundigen helpen bij beginnende problematiek en verzorgen tevens spreekuren op locatie voor studenten en hun ouders.

2.2.2. Aanpak via speciaal onderwijs

Om het hoge gebruik onder leerlingen op het speciaal onderwijs terug te dringen, wordt een speciale aanpak geïnitieerd. Bij het opzetten hiervan wordt ook rekening gehouden met ontwikkelingen als Passend Onderwijs zodat de aanpak voor deze doelgroep wordt geborgd.

¹⁰Koning et al. 2009

Grenzen stellen:

- Scholen in het speciaal onderwijs sluiten een gedragscode met partners als politie, OM en de gemeente waarin afspraken over optreden bij alcohol- en drugsgebruik worden vastgelegd, vergelijkbaar met de gedragscode op ROC's.

Grenzen overdragen:

- Via het speciaal onderwijs wordt voorlichting gegeven aan ouders en hun kinderen. Omdat er voor deze doelgroep nog weinig materiaal voor handen is, wordt dit samen met de doelgroep en landelijke partijen op maat ontwikkeld. Hierbij wordt vooral gekeken naar de specifieke behoeften van de doelgroep.

Grenzen bewaken:

- Scholen in het speciaal onderwijs laten hun veiligheidsbeleid certificeren. Hierin is ook beleid en regelgeving ten aanzien van alcohol- en drugsgebruik vastgelegd;
- Docenten, zorgcoördinatoren en conciërges worden getraind om probleemgebruik te signaleren en hulp in te roepen;
- Op de locaties is professionele hulp outreachend actief: gezondheidscoaches GGZ helpen bij beginnende problematiek en verzorgen tevens spreekuren op locatie voor leerlingen en hun ouders.

2.3. Wat we doen aan gebruiksgelateerd risicogedrag

Aansluitend op de aanpak gericht op risicogeroepen, zetten we apart ook in op risicogedrag dat samenhangt met gebruik. Zo lanceren we een aanpak gericht op specifieke hotspots in uitgaansgebieden, voor sportkantines en gebruik thuis of in de openbare ruimte. Ook hier doen we dat met het stellen, overdragen en bewaken van grenzen.

2.3.1. Aanpak uitgaan en geweldsincidenten op specifieke hotspots

In de aanpak op uitgaan en geweldsincidenten richten we ons op de twee grootste uitgaansgebieden voor jongeren onder de 23 jaar in het centrum: de Oude Haven en de omgeving van Stadhuisplein. De alcoholgerelateerde problematiek is hier het meest zichtbaar op uitgaansavonden (donderdag, vrijdag en zaterdag). Daarnaast speelt alcoholproblematiek bij jongeren onder de 23 jaar in de deelgemeente Rozenburg, een kleiner uitgaansgebied rondom de Emmastraat.

Grenzen stellen:

- Met ondernemers op Stadhuisplein en Oude Haven worden gesprekken aangegaan om te komen tot afspraken over het tegengaan van overmatig gebruik onder jongeren, zoals bijvoorbeeld het onbeperkt aanbieden van alcohol voor een vaste lage prijs. Dit in samenhang met de aanpak Veilig & Gezond Uitgaan en het project Horecare van politie en gemeente. In de Oude Haven zijn reeds afspraken gemaakt tussen ondernemers en de insteek is om deze afspraken breder te trekken naar het gehele centrumgebied. De intentie is om deze afspraken voor het centrumgebied (ondernemers die zijn aangesloten bij Panel Deurbeleid) in 2012 vast te leggen in een convenant. Dit convenant wordt, mogelijk in aangepaste vorm, tevens ingezet in deelgemeente Rozenburg.

Grenzen overdragen:

- Op plekken waar sprake is van risicogebruik wordt geëxperimenteerd met een nieuwe voorlichtingsaanpak waarin uitgaanspubliek actief wordt aangesproken over gebruik door leeftijdsgenoten. De resultaten hiervan worden gemeten en indien succesvol wordt de methode verder uitgebreid.

Grenzen bewaken:

- Indien horecaondernemers en gemeente komen tot een convenant, wordt van ondernemers verwacht dat zij zich houden aan de in het convenant vastgelegde afspraken. De ondernemers onderling en Koninklijke Horeca Nederland (KHN) spreken elkaar erop aan als de afspraken niet worden nageleefd. Daarnaast geldt dat ondernemers die het convenant ondertekenen en zich eraan houden een streepje voor hebben ten opzichte van ondernemers die dat niet doen. Dit kan inhouden dat strenger wordt gehandhaafd bij ondernemers die zich niet aan het convenant houden of die niet mee willen doen;
- Bij horecagelegenheden gelegen in de hierboven genoemde hotspots wordt op naleving van de wet gecontroleerd. Dit gebeurt op basis van de APV, de Drank- en horecawet en het horecabeleid. Indien een horeca-inrichting zich niet houdt aan de regels, wordt strafrechtelijk en/of bestuursrechtelijk ingegrepen door politie, VWA en/of gemeente;
- Met de komst van de nieuwe landelijke wetgeving ten aanzien van de Drank- en Horecawet (vermoedelijk januari 2013) krijgt de burgemeester meer bevoegdheden om strikter op te treden tegen onder andere het doorschenken aan jongeren die al onder invloed zijn en verstrekking van alcohol aan jongeren onder de 16 jaar. Deze uitwerking wordt meegenomen in een aparte beleidslijn en het handavingsarrangement van de horecanota;
- De politie handhaaft strikt in de buitenruimte van deze hotspots vanuit de aanpak Veilig en Gezond Uitgaan en de Horecare.

2.3.2. Aanpak problematisch (in)drinken (thuis/in 'hokken en keten'/in buitenruimte)

Ook de aanpak problematisch (in)drinken richt zich op hotspots. In de ring rondom de twee benoemde uitgaansgebieden Oude Haven en Stadhuisplein bevinden zich jongeren onder de 23 jaar die in de buitenruimte (overmatig) alcohol nuttigen. Dit vindt veelal plaats in de vooravond van de uitgaansavonden (donderdag, vrijdag en zaterdag) en gedurende de avond ('indrinken'/geweerde bezoekers). Voor de deelgemeenten geldt dat waar sprake is van alcohol- en drugsproblematiek hier in de gebiedsgerichte uitvoeringsplannen per deelgemeente specifiek aandacht aan wordt besteed.

Grenzen stellen:

- Samenwerking tussen politie en jongerenwerk (mede met aanpak Veilig & Gezond Uitgaan en het project Horecare met betrekking tot gebieden Oude Haven en Stadhuisplein) ten aanzien van deze alcohol- en drugsproblematiek is essentieel. Hiertoe wordt een samenwerkingsplan opgesteld waarin wordt vastgelegd hoe en met welke boodschap hiertegen wordt opgetreden;
- Supermarkten en slijterijen in hotspotgebieden worden door de gemeente stevig aangesproken op hun verantwoordelijkheid om geen alcohol te verstrekken aan minderjarigen, zoals is vastgelegd in de wetgeving (leeftijdsgrens van 16 jaar voor zwakalcoholische en 18 jaar voor sterke dranken).

Grenzen overdragen:

- Indien de nieuwe voorlichtingsaanpak voor uitgaanspubliek (zie 2.3.1 onder grenzen overdragen) succesvol blijkt, wordt deze tevens uitgerold naar in ieder geval de ring rondom de Oude Haven en Stadhuisplein.

Grenzen bewaken:

- In het kader van het kwaliteitstraject jongerenwerk krijgen jongerenwerkers een specifieke training zodat ze probleemgebruik kunnen signaleren en jongeren kunnen en durven aanspreken;
- De politie handhaaft strikt bij jongeren die in hotspots op straat rondhangen en zich schuldig maken aan overmatig drank- en drugsgebruik. Zo ook als het gaat om het dealen van drugs;
- Bij overlastgevend alcoholgebruik door jongeren kunnen (indien voldaan wordt aan de gestelde criteria ten aanzien van de waargenomen overlast) gebieden aangewezen worden waar een alcoholverbod van kracht wordt. Een groot deel van het centrum is reeds een aangewezen gebied;
- VWA wordt verzocht streng op te treden tegen supermarkten die de regels niet naleven;

- Met de komst van de nieuwe landelijke wetgeving ten aanzien van de Drank- en Horecawet (vermoedelijk januari 2013) krijgt de burgemeester meer bevoegdheden om strikter op te treden tegen verstrekking van alcohol aan minderjarigen door supermarkten en detailhandel. De uitwerking van deze bevoegdheden wordt in een beleidslijn 'supermarkten en detailhandel' en in het handavingsarrangement uitgewerkt en zodra gereed voorgelegd aan de raad.

Voor zowel 2.3.1. als 2.3.2. geldt:

Grenzen bewaken:

- Voor jongeren onder de 23 jaar die zich dronken op straat begeven, wordt een aanpak ontwikkeld: politie houdt jongeren aan voor openbare dronkenschap waarna ze op het bureau gescreend worden door verslavingsdeskundigen om te bepalen of er opvolging qua zorg nodig is. Bij minderjarigen worden in dit traject altijd ouders betrokken;
- In 2012 wordt de Drugs & Alcoholpoli van Youz in Rotterdam uitgebreid. Hier kunnen jongeren die met drugs- en alcoholgerelateerde problemen op de spoedeisende hulp van het ziekenhuis zijn binnengebracht na screening een speciaal traject doorlopen. Dit geldt ook voor de jongeren die via de politie na screening bij de poli terecht komen. Ook de ouders van minderjarigen worden hierbij betrokken.

2.3.3. Aanpak evenementen waar veel jongeren samenkomen

In 2012 wordt geëxperimenteerd bij twee evenementen waar veel jongeren komen, waarbij extra geïnvesteerd wordt op alcoholmatiging en het tegengaan van drugsgebruik.

Grenzen stellen:

- De organisator wordt aangesproken op zijn verantwoordelijkheden zoals het toezien op en tegengaan van doorschenken aan jongeren die al onder invloed zijn en verstrekking van alcohol aan minderjarigen. Deze maatregelen worden ook in de vergunning opgenomen.

Grenzen bewaken:

- De beveiligingsorganisatie verantwoordelijk voor de veiligheid op het evenemententerrein wordt gebriefd ten aanzien van het optreden tegen jongere personen die onder invloed zijn en werkt daarin samen met de politie. De politie handhaaft strikt in de buitenruimte;
- Maatregelen die na evaluatie succesvol zijn gebleken, worden in de daarop volgende jaren ook bij andere evenementen waar veel jongeren samenkomen, toegepast.

2.3.4. Aanpak via sportkantines

Grenzen stellen:

- Sportverenigingen worden geholpen bij het aanpakken van overmatig alcoholgebruik onder hun leden als onderdeel van een nieuwe, methodische aanpak. Onderdeel hiervan is dat er afspraken gemaakt worden met de verenigingen, zoals bijvoorbeeld over het niet-schenken van alcohol voor een bepaalde tijd. Deze aanpak is nog in ontwikkeling. Rotterdam Sportsupport ondersteunt bij de uitvoering.

Grenzen overdragen:

- Voor sportverenigingen wordt met verenigingen en professionals uit de verslavingspreventie bekeken of succesvolle acties uit de schoolsetting kunnen worden overgebracht naar de sport. Een voorbeeld daarvan is een interventie waarbij ouders afspraken maken over het alcoholgebruik met hun kinderen, andere ouders en leiders en coaches van de sportvereniging. Als blijkt dat deze aanpak werkt, wordt de interventie verder uitgerold.

Grenzen bewaken:

- Van de sportverenigingen wordt verwacht dat zij zich houden aan de gemaakte afspraken over alcoholmatiging. Indien zij dit niet doen, worden ze hierop aangesproken door de gemeente en gemaak de afspraken na te leven;
- VWA wordt verzocht strikt op naleving te controleren;
- Met de komst van de nieuwe landelijke wetgeving ten aanzien van de Drank- en Horecawet (vermoedelijk januari 2013) krijgt de burgemeester meer bevoegdheden om strikter op te treden onder andere tegen verstrekking van alcohol aan minderjarigen door para-commerciële instellingen, waaronder deze sportverenigingen vallen. De uitwerking van deze bevoegdheden wordt in een beleidslijn para-commerciële instellingen en bijbehorend handavingsarrangement uitgewerkt en zodra gereed voorgelegd aan de raad.

2.3.5. Aanpak via de Groepsaanpak

Binnen de groepsaanpak wordt bij inventarisatie van de groepen (dit gebeurt op een vast aantal momenten per jaar) in kaart gebracht bij welke groepen en personen uit de groep overmatig alcohol- en drugsgebruik aan de orde is.

Grenzen stellen:

- Per groep wordt onder regie van de groepsaanpakcoördinator vastgesteld welke aanpak ingezet kan worden ten aanzien van het tegengaan van overmatig

gebruik op de groep. Dit kan per groep verschillen en wordt samen met deskundigen uit de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) per groep bepaald. Dit hangt onder andere af van de mate van criminaliteit binnen de groep en het aantal leden waarbij dit geconstateerd wordt;

- Indien gekozen wordt voor individuele aanpak, kan een jongere indien deze voldoet aan de DOSA-criteria in aanmerking komen voor een DOSA-traject.

Grenzen bewaken:

- De groepsaanpakcoördinatoren krijgen evenals de gezinscoaches een specifieke training om adequaat te kunnen signaleren en toeleiden naar zorg. Tevens krijgen zij een training over hoe een groepsgerichte aanpak ingezet kan worden.

2.3.6. Aanpak via de thuissituatie (bij risicogezinnen)

Grenzen bewaken:

- Gezinscoaches gaan bij de intake van gezinnen specifiek letten op drugs- en alcoholproblematiek. Deze professionals krijgen een op maat gemaakte training zodat ze beter kunnen signaleren en weten wie ze moeten inschakelen om de problematiek aan te pakken;
- Regisseurs van de deelgemeentelijke organisatie sluitende aanpak (DOSA) gaan extra scherp letten op alcohol- en drugsgebruik omdat risicogedrag met overmatig gebruik enorm toeneemt. Dit zal zowel in de analyse van een DOSA-jongere en zijn gezin tot uitdrukking komen als in de uiteindelijke aanpak. In die gevallen wordt een speciaal traject aangeboden binnen de zorg. Daarnaast zullen DOSA-regisseurs actief signaleren wanneer professionals in het lokale jeugd(hulpverlenings)veld baat hebben bij of behoefte hebben aan een specifieke training om adequaat te kunnen signaleren en toeleiden naar zorg.

3. Samenwerking met andere programma's en ander beleid

Het programma is gelieerd aan de programma's Samenwerken aan een Goede Gezondheid (SWGZ), Aanval op de Uitval, Ieder Kind Wint, zorg voor de toekomst, Jeugd & Veiligheid, Kwetsbare Personen en het plan van aanpak Maatschappelijke Opvang II. Het geeft mede op onderdelen invulling aan het Vijfjaren Actieprogramma Veilig (VJAP) en is onderdeel van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Verder zijn er connecties met Beter Presteren, de methode Gezonde School, de aanpak van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling, het coffeeshopbeleid, het programma Jeugdoverlast & Criminaliteit alsmede met de Horecanota.

Bijlage 1: Financiën

De inspanningen uit dit programma worden gefinancierd vanuit bestaande middelen van gemeentelijke diensten. Door programmatisch samen te werken en inspanningen met elkaar te verbinden, dient met minder middelen maximaal maatschappelijk effect bereikt te worden.

Het hoofdaandeel in de programmakosten bestaat uit financiering aan derden (subsidies) voor uitvoering van de acties binnen de verschillende aanpakken zoals die genoemd staan in dit programmaplan. Onderstaande tabel toont een inzicht in deze subsidies.

Tabel 1: Uitgaven subsidies uitvoering verslavingspreventie (x 1000 euro)

2010	2011	2012	2013	2014
1.710*	1.424	1.289	1.289	1.289

* = exclusief eenmalig aandeel innovatiemiddelen Maatschappelijke Opvang (250.000 euro)

Bijlage 2: Programmamonitor

1. Algehele doelstelling

De algehele doelstelling van het programma luidt:

- In 2014 is het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren tot 23 jaar met 10% afgenomen ten opzichte van 2009/2010.

Deze doelstelling wordt gemeten met gegevens uit de Jeugdmonitor Rijnmond en vergelijkend onderzoek. Begin 2014 wordt over de uitkomst hiervan gerapporteerd.

2. Indicator risicogroepen en risicosettings

De indicator met betrekking tot risicogroepen en risicosettings luidt:

- In 2014 is het gebruik van alcohol en drugs onder ROC-studenten tot 23 jaar met 10% afgenomen ten opzichte van 2009/2010.

Deze indicator wordt gemeten onder ROC-studenten met specifiek onderzoek, gebaseerd op de Jeugdmonitor Rijnmond. Op het speciaal onderwijs kan een dergelijke doelstelling niet gemeten worden omdat de aantallen te klein zijn voor significante uitkomsten.

3. Indicator normbesef en publiek draagvlak

De indicator met betrekking tot normbesef en publiek draagvlak luidt:

- In 2014 is het indexcijfer met betrekking tot normbesef en publiek draagvlak gestegen naar 8 ten opzichte van de 7,5 in 2011.

Deze indicator wordt gemeten op basis van een representatieve steekproef van het Centrum voor Onderzoek en Statistiek (COS) van de gemeente Rotterdam waarin wordt gescoord op een zevental vragen omtrent normbesef, zoals bijvoorbeeld houding ten opzichte van alcohol en drugsgebruik in de publieke ruimte en leeftijdsgrenzen ten aanzien van middelengebruik. Hierover wordt in 2011 (0-meting), 2012 en begin 2014 gerapporteerd.

4. Indicator ten behoeve van verbetering naleving

De indicator ten behoeve van verbetering naleving luidt:

- In 2014 is de naleving in de hotspotgebieden gestegen met 10%. Onder naleving wordt verstaan: geen dronken jongeren op straat, het niet schenken van alcohol aan jongeren onder de 16 jaar en het niet doorschenken aan jongeren die onder invloed zijn van alcohol.

Deze indicator wordt gemeten op basis van extern onderzoek in uitgaansgebieden (Oude Haven, Stadhuisplein en Emmastraat), supermarkten en sportkantines in de hotspotgebieden. Hierover wordt in 2012 (0-meting) en begin 2014 gerapporteerd. Het onderzoek vindt zowel buiten op straat als binnen in de horecagelegenheden plaats en tevens in supermarkten en sportkantines in de hotspotgebieden.

Colofon

Tekst GGD Rotterdam-Rijnmond
Vormgeving Pressure Line
Fotografie Marc Heerman
Daarzijn
Oplage 100 exemplaren
Maart 2012

GGD Rotterdam-Rijnmond
Postbus 70032
3000 LP Rotterdam
www.ggd.rotterdam.nl
Telefoon (010) 433 99 66